

ทำไมชาวนาต้องไถนา ?

การไถนาเป็นการเตรียมที่นาให้พร้อม ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกสุดของการปลูกข้าว ก่อนที่ชาวนาจะลงมือทำนา ด้วยวิธีการปักดำต้นกล้าหรือหว่านเมล็ดข้าวลงในที่นา การไถนาเป็นการพรวนดิน ทำให้ดินร่วนซุยขึ้น ช่วยกำจัดวัชพืช เช่น ต้นหญ้าต่าง ๆ ที่ไม่ต้องการให้ออกไปจากที่นา และปรับพื้นดินให้ราบเรียบเสมอกัน ชาวนาเริ่มลงมือไถนาประมาณปลายเดือนเมษายน ถึงเดือนพฤษภาคม ซึ่งเป็นช่วงที่ประเทศไทยกำลังเข้าสู่ฤดูฝน

ก่อนลงมือหว่านเมล็ดข้าวหรือปักดำต้นกล้า ชาวนาจะไถนาอย่างน้อย ๒ ครั้ง ไถครั้งแรก เรียกว่า “ไถตะ” ไถครั้งที่สอง เรียกว่า “ไถแปร”

เครื่องมือที่ใช้ในการไถนาหรือพรวนดินในที่นา เรียกกันว่า “คันไถ” ประกอบด้วย ๓ ส่วนหลัก ได้แก่ ตัวคันไถ หางยาม (หางไถ) และหัวหมู ทำด้วยไม้เนื้อแข็งและประกอบเข้าด้วยกันโดยการต่อเข้าลิ้ม

ส่วนประกอบสำคัญของคันไถ มีดังนี้

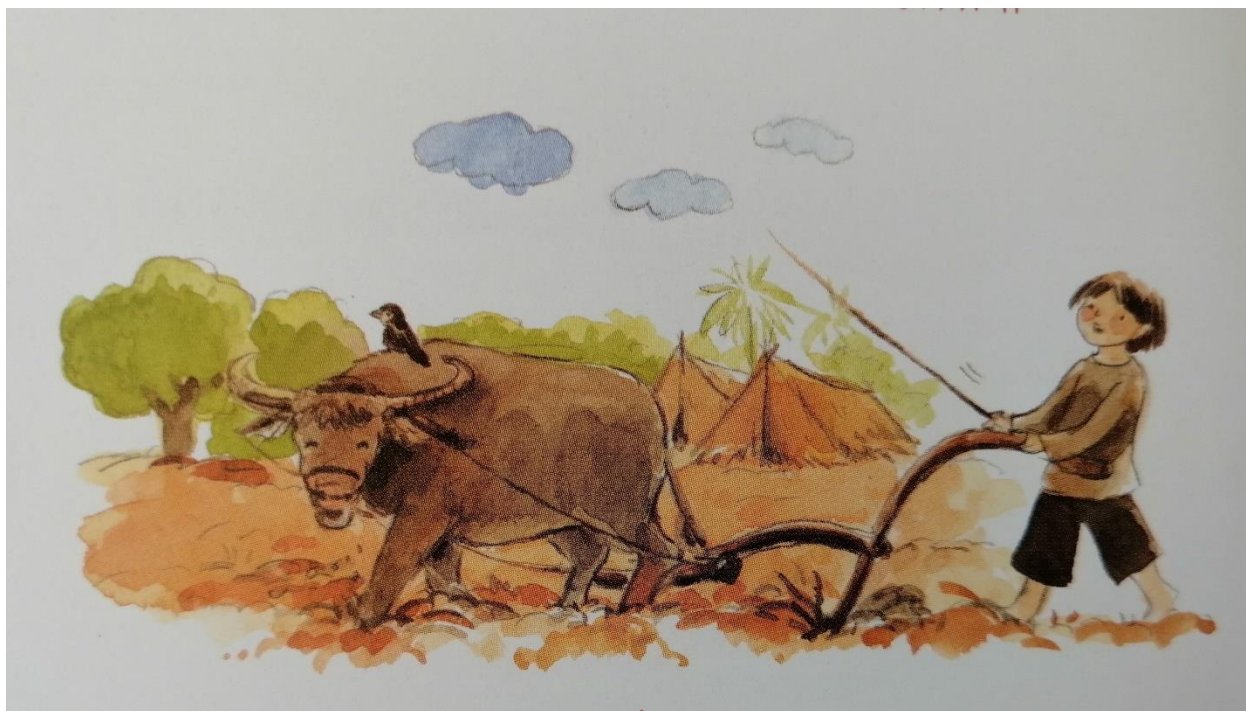
- คันไถ คือส่วนที่ยื่นออกไปด้านหน้า เพื่อเชื่อมต่อกับส่วนที่ผูกควาย เป็นไม้อีกท่อนหนึ่งที่เป็นส่วนประกอบของตัวไถ ส่วนที่ต่อเข้ากับหางไถจะเป็นเดือยตัวผู้เพื่อใช้ต่อกับรูเดือยตัวเมียที่ส่วนหางไถ ทำให้แน่นโดยใช้ลิ้มตอกยึด ส่วนปลายคันไถยื่นออกไปข้างหน้า โค้งทำมุมต่ำลง มีปลายจะงอยขึ้นมา

- หางยาม หรือหางไถ คือ ส่วนที่ชาวนาใช้จับขณะไถนา เป็นไม้ชิ้นเดียวที่มีลักษณะเอียงจากหัวหมูประมาณ ๑๕ องศา ยาวมาจนถึงส่วนที่ต่อเข้ากับคันไถ และเจาะรูสี่เหลี่ยมผืนผ้าทะลุขึ้นไม้เพื่อใส่ลิ้มต่อกับคันไถ เหนือส่วนนี้ขึ้นไปทำเป็นรูปโค้งเพื่อสะดวกต่อการจับ เวลาประกอบเข้าเป็นตัวไถแล้ว ส่วนนี้จะตั้งขึ้นและส่วนโค้งก็จะยื่นไปด้านหลังตั้งอยู่ระดับสะเอว

- หัวหมู คือ ส่วนที่ใช้ไถดิน ประกอบด้วยไม้หนึ่งชิ้นบากปลายให้แหลมและมีลักษณะบาน เจาะรูเดือยตัวเมียสี่เหลี่ยมสำหรับต่อกับหางไถ ส่วนท้ายจะทำเป็นรูปท่อนกลมยาว

- ผาล ทำด้วยเหล็ก ใช้สำหรับพลิกหรือไถพรวนดิน สวมต่ออยู่กับส่วนหัวหมูและหางไถโดยการตอกเข้าลิ้ม

ในสมัยโบราณชาวนาใช้แรงงานวัวควายในการลากไถนา แต่ปัจจุบันนิยมใช้รถแทรกเตอร์หรือที่เรียกกันว่าควายเหล็กไถนาแทนวัวควาย เพราะสะดวกรวดเร็ว ประหยัดเวลา และแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานในภาคเกษตร อย่างไรก็ตาม การใช้เครื่องจักรกลเข้ามาแทนแรงงานวัวควายในการไถนา ทำให้ชาวนาปัจจุบันประสบปัญหาต้นทุนจากค่าใช้จ่ายเรื่องราคาน้ำมันเชื้อเพลิงที่เพิ่มสูงขึ้น

ส่วนประกอบของคันไถ

ที่มาของเนื้อหาและภาพ : <https://www.finearts.go.th/promotion/view/๓๕๖๕๗->

ผู้สร้างสื่อ : นายพุทธินันทะ ผลชัยอรุณ หัวหน้างานห้องสมุดโรงเรียนนพคุณประชาสรรค์